

تاریخ علم

تاریخ علم در اسلام و ایران
به روایت دکتر علی اکبر ولایتی (بخش چهل و پنجم)

آنچه در پی می آید، ادامه مجموعه مباحث مطرح شده از سوی دکتر علی اکبر ولایتی در مجموعه برنامه های «ایران» در سیمای جمهوری اسلامی ایران با موضوع تبیین تاریخ علم در اسلام و ایران است:

ابوعلی سینا به همان نحو که در ایام تحصیل علوم، از آموختن فقه و ادب و قرآن غفلت نداشت، در دوران تصنیف و تالیف هم از نوشتن کتاب ها و رسالاتی در تفسیر و تصوف و علم شعر و ترتیب دادن منظومه های علمی و سرودن اشعار فارسی و عربی غافل نماند و به عبارت دیگر، در بیشتر آگاهی ها و دانش های عهد خود وارد شد و رساله و کتاب نوشت^(۱)؛ چنانکه جوزجانی آورده است: «شیخ [شیخ رئیس ابوعلی سینا] روزی با ابومنصور الجبائی در خدمت امیر علاءالدوله [کاکویه] نشست بود. مساله ای در لغت پیش آمد. شیخ آنچه در آن باب به یاد داشت، گفت. ابومنصور در آن گریست و گفت: توفیلسوف و حکیمی، لیکن از علم لغت چیزی که مایه قبول کلام تو باشد، نخوانده ای. این سخن بر شیخ گران آمد و سه سال در تحقیق و مطالعه کتب ادب گذراند و از خراسان کتاب تهذیب اللغة تصنیف ابومنصور الاثری^(۲) را بخواست و در لغت، به مرتبه ای رسید که کمتر کسی مانند او بود. پس سه قصیده متضمن الفاظ غریب بساخت و سه کتاب، یکی بر طریقه ابن العمید^(۳) و دیگری بر طریقه صابی^(۴) و سوم بر طریقه صاحب^(۵) تصنیف کرد و فرمان داد بر آنها جلد های کهنه بپندند و آنگاه آنها را در خدمت امیر به ابومنصور داد و گفت هنگام شکار در صحرا یافته ام. باید در آنها تحقیق کنی و از مطالب هریک ما را خبر دهی. چون ابومنصور در آن کتب نگریست، فهم بسیاری از سخنان آنها را دشوار یافت. شیخ او را در هر لغت که نمی دانست، به موضعی از کتب لغت راهبری می کرد و به این مناسبت، نام بسیاری از کتب معروف که الفاظ مذکور را از آنها گرفته بود بر زبان او گذشت. ابومنصور دانست که این رسائل از تصانیف شیخ است و محرّف و ابن بر عمل سخنانی است که آن روز گفته بود. پس از شیخ پویش خواست. آنگاه شیخ کتابی در لغت تالیف کرد و آن را لسان العرب نامید و چنین کتابی تا آن وقت، در لغت تصنیف نشده بود. لیکن آن را از سواد به بیاض نیاورد تا داد گذشت.»^(۶)

به گواهی مورخان تاریخ علم^(۷)، شیخ رئیس سهم بسزایی در ترقی و تکامل علوم در جهان داشته است. مردی عمیق، دقیق و با قدرت استنتاج بالا بود و در دانش پزشکی، چنان درخشید که آوازه اش با سرعتی بی سابقه در میان خاص و عام فراگیر شد و بالا ترین مقام علمی در مجامع آن زمان رسید.^(۸) متفکری منطقی و یک مشاهده گر برجسته بود. در مشاهدات بالینی خود، بیماری های گوناگون از ناراحتی های پوستی و اختلالات سلسله اعصاب تا انواع دیوانگی را به دقت زیر نظر داشت^(۹) و آنچه برایش اهمیت داشت، خصوصیات کلی بیماری بود.^(۱۰) بعضی نخستین توصیف دردها و داروها را از او می دانند.^(۱۱) نکته قابل توجه این است که ابن سینا می کوشید پزشکی را به «رشته ای منسجم و منطقی مانند ریاضیات» تبدیل کند تا بتوان به آسانی، آن را فرا گرفت و با اصول و قوانین مشخصی به کار برد. به نظر وی^(۱۲)، پزشکی دانشی است که با آن می توان از ویژگی های جسم انسان آگاهی یافت و هدف آن حفظ تندرستی و بازگرداندن آن به جسم بیمار است. در این تعریف کوتاه، نخست، بر شناخت تن آدمی، سپس حفظ تندرستی، یعنی تشخیص و درمان تاکید شده است و پزشکی جدید نیز هدفی جز این ندارد.^(۱۳)

- پی نوشت:
۱. صفاء، دیبج الله (۱۳۸۴). جشن نامه ابن سینا، مجلد اول: سرگذشت و تالیفات و اشعار و آرای ابن سینا، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، چاپ دوم، ص ۴۲
 ۲. از دانشمندان مشهور لغت: متوفی ۳۷۰ یا ۳۷۱ ق
 ۳. وزیر معروف آل بویه: متوفی ۳۶۰ ق
 ۴. دانشمند مشهور خراسی: متوفی پیش از ۳۸۰ ق
 ۵. صاحب بن عبّاد: وزیر و دانشمند عالی مقام شیعه: متوفی ۳۸۵ ق
 ۶. به نقل از ابن ابی صیبعه، احمد بن قاسم (۱۲۹۹ ق). عیون الانباء فی طبقات الأطباء (عربی)، به کوشش آگوست مولر، قاهره، بی تا، ج ۲، ص ۷
 ۷. قطبی، علی بن یوسف (۱۹۰۳). تاریخ الحکما و هو مختصر الزیونی المسمی بالمنتخبات الملتقطات من کتاب اخبار العلماء باخبار الحکما، تصحیح یولیوس لیبرت، لایپزیگ، صص ۴۱۵-۴۱۳؛ ابن خلکان، احمد بن محمد (۱۳۶۴). وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان، به کوشش احسان عباس، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چاپ افست، صص ۱۵۹-۱۵۸
 ۸. افخم بطحائی، مریم (۱۳۹۰). «دستاوردهای پزشکی ابن سینا»، دایره المعارف پزشکی اسلام و ایران، زیر نظر علی اکبر ولایتی، تهران، فرهنگستان علوم پزشکی، ص ۳۲۳
 ۹. برون، ادوارد گرانویل (۱۳۶۴). تاریخ طب اسلامی، ترجمه مسعود رحیمیان، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، صص ۱۲۵-۱۲۱
 ۱۰. افخم بطحائی، همان جا
 ۱۱. نصر، سید حسین (۱۳۸۴). علم و تمدن در اسلام، ترجمه احمد آرام، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ص ۲۲۰
 ۱۲. ابن سینا، حسین بن عبد الله (۱۴۰۸ ق). القانون فی الطب، تصحیح ادوارد دقش، بیروت، مؤسسه عزالدین للطباعة و النشر، ج ۱، ص ۳
 ۱۳. ادیب، عباس (۱۳۷۰). روشنگری در پزشکی کهنه و نو، تهران، البرز، ص ۳۷؛ افخم بطحائی، همان جا.

نیمکت خبر

عاملی: نباید از صدای دانشجو بترسیم

سعید رضا عاملی، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ای با اعضای انجمن های علمی و کانون های فرهنگی دانشجویی گفته است: «در برخی موارد آنچنان دیوان سالاری در فضای دانشگاه گسترش یافته که موجب تمام شدن توانایی فرد می شود. باید اعتماد را جایگزین فرآیندهای پیچیده دیوانسالاری کنیم. نباید از صدای دانشجو بترسیم و البته دانشجویان هم نباید سخنان را با عصبانیت و خشونت بیان کنند. در نقد هم باید تعامل سازنده داشته باشیم. تشکلهای علمی دانشجویی باید برای حل مشکلات مختلف کشور راهکار ارائه دهند. از جامعه دانشگاهی انتظار می رود به جای حل موردی مشکلات، راه حل سیستمی برای مشکلات ارائه دهند. این سیستم می تواند با ارائه الگوریتم های هوشمند مسیرهای رفت و برگشت و پیش بینی موانع و حل مشکل، مسیرهای نوآورانه کارآمد جدید را در مسیر توسعه و پیشرفت کشور قرار دهد.»

دانشگاه

تابستان دانشگاه آزادی باشید

هفته آینده ثبت نام ترم تابستانی در دانشگاه آزاد اسلامی آغاز می شود

یزدان محمدی
روزنامه نگار

ایام امتحانات دانشگاه ها آغاز شده است، با این حال دانشجویان بسیاری تصمیم دارند ترم تابستانی نیز بگیرند تا بتوانند کم کاری های گذشته را جبران کنند یا درصدد هستند با گذراندن چند واحد در ترم تابستان در هفت یا هشت ترم درس خود را به پایان برسانند. از همین رو دانشجویان علاوه بر اینکه تمام حواس شان را به امتحانات پایانی نیمسال

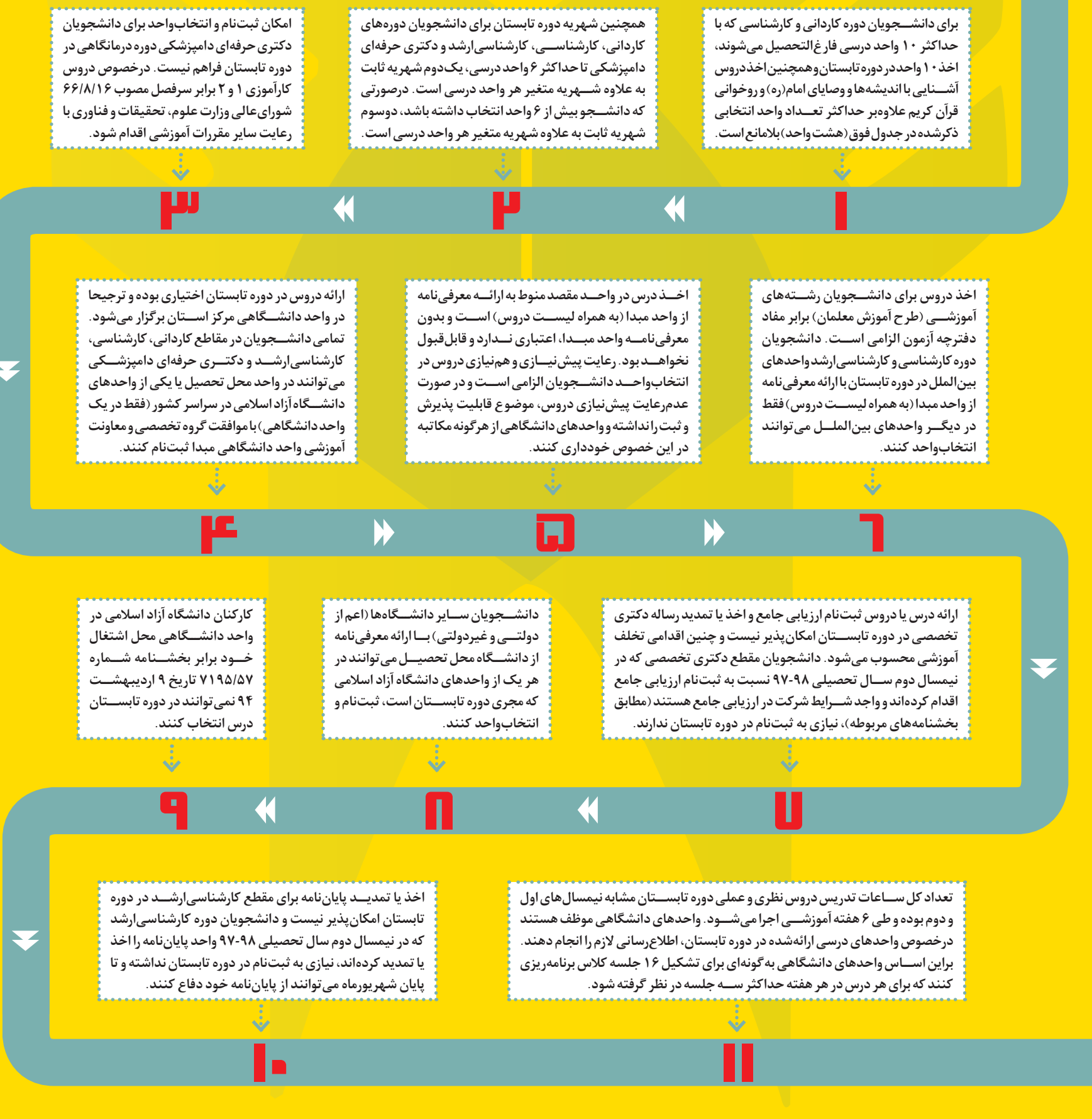
جزئیات سقف واحد در مقاطع مختلف تحصیلی			
مقطع	کاردانی	کارشناسی	دکتری حرفه ای دامپزشکی
حداکثر واحد انتخابی	۸	۸	۸
دو درس جبرانی مقطع (کارشناسی)			
حداکثر تا سقف ۶ واحد			

یا نزدیک ترین شهر به محل سکونت شان انتخاب کنند و به راحتی هم با درس و دانشگاه باشند هم با خانواده.

دانشگاه آزاد اسلامی به عنوان یکی از پرانتخاب ترین دانشگاه ها برای ترم تابستان ثبت نام خود را از هشتم تیر آغاز می کند که انتخاب واحد و طی مراحل اداری این انتقالی

موقت هم باید غالباً در این روزها صورت بگیرد. ثبت نام ترم تابستان تا ۱۳ تیرماه ادامه خواهد داشت، از روز ۱۵ تیرماه کلاس های آن آغاز می شود و ۲۴ مردادماه ۹۸ به پایان می رسد. پس از آنکه کلاس های درس تمام شد نوبت به امتحانات می رسد که بازه آن برای ترم تابستان از ۲۶ تا ۳۱ مردادماه است؛ هریک از دانشجویان نیز می توانند ۶ واحد درسی برای ترم تابستان انتخاب کنند.

با این توضیحات مراحل اخذ ترم تابستانی و شرایط خاص برخی دانشجویان در اینفوگرافیک زیر قرار داده شده است.

انتقاد یک تشکل دانشجویی از سازمان بازرسی کل کشور

جنبش عدالتخواه دانشجویی خطاب به رئیس سازمان بازرسی کل کشور درباره پیگیری تخریب ساخت وسازهای غیرمجاز در اطراف تهران نامه ای را منتشر کرد که در بخشی از این نامه آمده است: «سازمان بازرسی کل کشور که براساس اصل ۱۷۴ قانون اساسی برای نظارت بر اجرای صحیح قوانین تشکیل شده در این میانه چه می کند؟ آیا تا به حال هیچ شهرداری به خاطر خودداری از انجام وظیفه نظارتی خود بر ساخت وساز، تحت تعقیب قرار گرفته و مجازات شده است؟ آیا تا به حال هیچ یک از اعضای کمیسیون های ماده ۱۰۰ به دلیل صدور احکام غیرقانونی و تبانی با مالکان متخلف تعقیب و مجازات شده اند؟ چرا شهرداری که از اجرای احکام کمیسیون های ماده ۱۰۰ استنکاف می کنند، مورد مواخذه قرار نمی گیرند؟»

افزایش ۱۵ درصدی شهریه دانشگاه پیام نور

حسن علیزاده، معاون اداری- مالی دانشگاه پیام نور گفته است: «افزایش شهریه دانشگاه پیام نور برای سال تحصیلی جدید بین صفر تا ۱۵ درصد بوده، ولی هنوز نهایی نشده است. افزایش شهریه برای سال تحصیلی جدید در دستور کار هیات رئیسه دانشگاه قرار دارد، اما هنوز تصویب نهایی شده است. ممکن است افزایش شهریه سال تحصیلی ۹۸-۹۹ متغیر باشد و در مجموع می توان گفت بین صفر تا ۱۵ درصد افزایش شهریه خواهیم داشت، ولی هنوز نهایی نشده است و بعد از نهایی شدن اعلام خواهیم کرد. مجوز افزایش شهریه دانشگاه پیام نور در سال گذشته نیز حدود ۱۵ درصد بود. با توجه به فشار اقتصادی که در کشور وجود دارد، سال گذشته در دانشگاه پیام نور تلاش شد شهریه ها تنها ۱۰ درصد افزایش یابد تا دانشجویان ما به علت مشکلات مالی از تحصیل محروم نشوند.»

درصد